

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, (ΠΜΣ)
«Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση και Σπουδές Άμυνας και
Διεθνούς Ασφάλειας»**

SYLLABUS

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ (Χειμερινό), 2015-16

Γνωστικό Αντικείμενο: Χαρτογραφία: Θεωρία και Εισαγωγή στα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών και Χαρτογραφικής Οπτικοποίησης των Εστιών Αστάθειας και των Απειλών, (με σεμιναριακές εφαρμογές, κατά περίπτωση, στην Ευρύτερη Μέση Ανατολή, Ασία και Αρκτική).

Υπεύθυνος καθηγητής: Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Σιδηρόπουλος,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Διδάσκων: Καθηγητής Γ. Σιδηρόπουλος

Σκοπό του μαθήματος αποτελεί η εισαγωγή των σπουδαστών στην γνώση και τις μεθόδους της χαρτογραφικής οπτικοποίησης της ανθρώπινης δραστηριότητας με κυρίαρχο παράδειγμα εφαρμογής, αυτού των τεκταινόμενων στα πλαίσια του παγκόσμιου γεωπολιτικού περιβάλλοντος.

Το **Περιεχόμενο του μαθήματος** είναι εννοιολογικά και διδακτικά χωρισμένο σε τρεις (3) μεγάλες γνωσιολογικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα εισάγει στην αναζήτηση των μορφών και μεθόδων καταγραφής του γεωγραφικού χώρου εξ υπαρχής μέχρι και την σταθεροποίηση των προτυποποιήσεων. Ακολουθεί την διαδρομή του χάρτη από την πρώτες εμπειρικές προσπάθειες, μέχρι την σημερινή επιστημονική προσέγγιση. Καταγράφει τις αναζητήσεις και τις κατακτήσεις της πορείας αυτής, τις υπαναχωρήσεις, τα νέα ευρήματα. Η δεύτερη ενότητα αναλύει τους ανθρώπινους μηχανισμούς απεικόνισης, στην προσπάθεια μεγιστοποίησης της δυνατότητας θέασης, εξερεύνησης και διερεύνησης του γεωγραφικού χώρου τους τύπους γεωοπτικοποίησης, που εκτείνονται από του τυπωμένους χάρτες (printed image), τους χάρτες κίνησης (animated maps), και τους διαδραστικούς χάρτες (interactive maps), στα τρισδιάστατα εικονικά περιβάλλοντα (3D virtual environments). Το τρίτο μέρος έχει χαρακτήρα εφαρμογής, προσπαθεί να δει μέσα από τα εργαλεία της γραφικής σημειολογίας την αποτελεσματικότητα συγκεκριμένων γεωγραφικών φαινομένων. Φαινομένων συγκεκριμένα, που άπτονται της γεωπολιτικής και που στη συγκεκριμένη περίπτωση εστιάζονται στα ζητήματα των Εστιών Αστάθειας και των Απειλών (με σεμιναριακές εφαρμογές, κατά περίπτωση, στην Ευρύτερη Μέση Ανατολή, Ασία και Αρκτική).

Η ανάπτυξη του περιεχόμενου του μαθήματος, θα λάβει χώρα σε 12 Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις), διδασκόμενες σε δώδεκα (12) 2ωρα, [+1 ώρα για την διανομή θεμάτων τελικών εργασιών για τους σπουδαστές].

Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις):

1. **Προχαρτογραφίες. Η χαρτογραφία των Ελλήνων. Η απώλεια του χάρτη (πορτολάνοι).** (2 ώρες).

2. Ξανα-ανακάλυψη του χάρτη (Μάξιμος Πλανούδης). Μεγάλες Ανακαλύψεις (φυσική ανακάλυψη- χαρτογράφηση του κόσμου). (2 ώρες).
3. Από την Γκέσταλ στην Γραφική Σημειολογία, Οπτικές μεταβλητές. (2 ώρες).
4. Αναγνωσιμότητα, Οπτική Ιεραρχία. Δομή της χαρτογραφικής αναπαράστασης. Σύνθεση του χάρτη. [+1 ώρα για την διανομή θεμάτων τελικών εργασιών για τους σπουδαστές]. (2 ώρες).
5. Εργαλεία χαρτογραφίας (Προγράμματα Σχεδίασης & Χαρτογραφίας με Υπολογιστή, Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών) CAD. CAC. GIS - 1
6. Εργαλεία χαρτογραφίας CAD-CAC-GIS- 2. (2 ώρες).
7. Χάρτες νοητικοί. Χάρτες Τοπολογίας. Κίνηση-Δραστηκότητα-Εικονική απεικόνιση. (2 ώρες).
8. Χαρτογραφικές απεικονίσεις: Μέση Ανατολή. (2 ώρες).
9. Χαρτογραφικές απεικονίσεις: Ασία. (2 ώρες).
10. Χαρτογραφικές απεικονίσεις: Αρκτικοί κύκλοι. (2 ώρες).
11. Θεματικοί Χάρτες και Ινφογραφήματα. (2 ώρες).
12. Χαρτογραφική απεικόνιση και δίκτυα επικοινωνίας. (2 ώρες).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Δερτούζος, Μ., “Τι μέλλει γενέσθαι”, Λιβάνης, 1998, Αθήνα.
- Λιβιεράτος, Ε., “Ένα ταξίδι στην κυριαρχία των χαρτών, Ιστορίες για την απεικόνιση της διεύρυνσης του κόσμου”, Ζήτη, 2007, Αθήνα.
- _____, “Χαρτογραφίας και χαρτών περιήγησις: 25 αιώνες από τους Τωνες στον Πτολεμαίο και τον Ρήγα”, Εθνική Χαρτοθήκη, 1998, Αθήνα.
- Σιδηρόπουλος, Γ., “Εισαγωγή στη γραφική σημειολογία; Θεματική χαρτογραφία”, Παπαζήσης, 2006, Αθήνα.

Ξενόγλωσση

- Γκόμπριχ, Ερνστ Χ., “Το χρονικό της τέχνης”, 2008, ΜΙΕΤ, Αθήνα.
- Géré Francois, “Γιατί οι πόλεμοι; Ένας αιώνας γεωπολιτικής”, Παπαζήσης, 2005, Αθήνα.
- Flusser, Vilém, “Προς το σύμπαν των τεχνικών εικόνων”, Σμίλη, 2008 Αθήνα.
- Ίττεν, Γιοχάννες, “Η τέχνη του χρώματος”, μτφρ, ΕΚΚ Μαθημάτων, 1998, Αθήνα.

- Le Monde Diplomatique (χ.χ.), “Το νέο πρόσωπο του κόσμου”, Ελευθεροτυπία.
- Μπονιφάς, Πασκάλ, “Ατλας διεθνών σχέσεων”, μτφρ, Ελληνικά Γράμματα, 2001Αθήνα.
- _____, “Πόλεμοι του αύριο”, Παπαζήσης, 2004, Αθήνα.
- Robinson A.H., κ.α., “Στοιχεία Χαρτογραφίας”, μτφρ, Πανεπιστημιακές εκδόσεις ΕΜΠ, 2002, Αθήνα
- Sprykmán N., “Η γεωγραφία της Ειρήνης”, μτφρ, Παπαζήσης, (GeoLab), 2004, Αθήνα.

13. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ [ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ]

α) Η βαθμολόγηση των εργασιών (ποσοστό συμμετοχής στην διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας), προστιθεμένου του βαθμού των γραπτών εξετάσεων και εξαγομένου του μέσου όρου αυτών θα ανακοινούται στους ενδιαφερομένους ως τελική βαθμολογία του μαθήματος.

β) Ο προσδιορισμός του ποσοστού συμμετοχής της εργασίας ανακοινούται στους σπουδαστές από τους διδάσκοντες ενός εκάστου των μαθημάτων. Πάντως το εύρος του ποσοστού αυτού ορίζεται μεταξύ 30%-40% κατά την κρίση του υπευθύνου του μαθήματος.